

ANALIZA E
MENAXHIMIT
TË FINANCAVE
PËR PAGAT E STAFIT
AKADEMIK NË
UNIVERSITETIN E PRISHTINËS

Publikues:

ORCA – Organizata për rritjen e cilësisë në arsim
www.orca-ks.org
info@orca-ks.org
Simon Shiroka, H-11, Nr. 8
Prishtina, 10000, Kosova

Autor:

Rron Gjinovci

Hulumtues:

Venera Çoçaj

Hulumtues asistent:

Robert Pajaziti

Prishtinë, tetor 2018

ORCA është anëtare e Koalicionit për Integritet dhe Transparencë në Universitet - KITU, mbështetur nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur - KFOS. Ky raport është pjesë e programit të KITU-së. Ky grant është realizuar me përkrahjen e projektit Sfidimi i Korrupsionit në Arsimin e Lartë i financuar nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur (KFOS). Përbajtja është përgjegjësi e ORCA dhe në asnjë mënyrë nuk mund të konsiderohet si qëndrim i KFOS-it.

Ky botim është realizuar me përkrahjen e projektit Promovimi i Shoqërisë Demokratike (DSP) – i financuar nga Agjencia Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim (SDC) dhe Ministria e Punëve të Jashtme e Danimarkës (DANIDA) dhe menaxhuar nga Fondacioni Kosovar për Shoqëri Civile (KCSF). Përbajtja e këtij botimi është përgjegjësi e ORCA dhe në asnjë mënyrë nuk mund të konsiderohet si qëndrim i SDC-së, DANIDA-së apo KCSF-së.

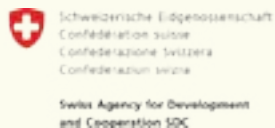

Tabela e përmbajtjes

Definime	4
Hyrje	5
Metodologjia	6
Baza ligjore e normave dhe mbi-normave	6
Rregullorja e financave	6
Llogaritja e orëve (normave dhe mbi-normave) sipas pasqyrave të angazhimit	6
Përcaktimi i vlerave sipas rregullores për financa	6
Limiti metodologjik	6
Mbinormat dhe angazhimet e bashkëpunëtorëve të jashtëm në UP	7
Mundësi tjera të harxhimit të parave	11
Përfundime	12
Rekomandime	12

DEFINIME

Norma - fondi i orëve i caktuar në rregullore për të ardhurat personale të stafit akademik. Ky fond i orëve është i përcaktuar për javë dhe nënkupton numrin e orëve që pjesëtarët e stafit akademik i kalojnë me studentët përgjatë punës së tyre. Për këtë fond orësh stafi akademik paguhet sipas kontratës së rregullt.

Mbinorma - orët e mbajtura jashtë përcaktimit të normës. Për çdo orë mbi normën e përcaktuar paguhen shuma të caktuara në rregulloren për të ardhura personale.

Staf akademik me kontratë të rregullt pune - Stafi i punësuar për kohë më të gjatë se 1 vjet me kontratë të rregullt pune.

Bashkëpunëtor i jashtëm - person i angazhuar me kontratë për punë të caktuar jo më të gjatë se 1 vjet.

HYRJJE

Pas një sërë publikimesh që lidhen me integritetin akademik dhe menaxhimin e resurseve njerëzore, ORCA vjen me një analizë për përdorimin e mjeteve financiare kur është fjala për stafin akademik të Universitetit të Prishtinës.

Jemi mësuar të dëgjojmë nga ana e menaxhmenteve të UP-së për mungesën e fondeve si shkaktar i mungesës së stafit akademik dhe raportit shqetësues të profesorëve për kokë studentit. 1:46 është raporti profesor për studentë, ndërkohë që në rajon gjysma e numrit të studentëve nga Universiteti i Prishtinës ndan një profesor.

ORCA ka nxjerrë së fundi të dhëna po ashtu shqetësuese lidhur me mbajtjen e ligjëratave nga persona pa tituj profesorialë, ku diçka më shumë se 500 lëndë ligjërohen nga persona të tillë.

Këto dhe shumë indikacione të tjera na kanë shtyrë drejt hulumtimit që do të prezantohet para jush e i cili shqyrton mundësitë reale financiare të Universitetit të Prishtinës për t'i përmbysur të dhënat e mësipërme.

Sa para harxhon Universiteti në honorare shtesë të cilat në UP quhen “mbinorma”? Sa para harxhon në bashkëpunëtorë të jashtëm të cilët për paga shumë më të vogla kryejnë punë të njëjta sikurse profesorët me paga fikse? Po t'i menaxhonte ndryshe gjithë paratë e shpenzuara për mbinorma dhe bashkëpunëtorë të jashtëm çfarë efekte do të prodhoheshin?

Kjo analizë e bazuar në një hulumtim origjinal mundohet t'i ngrisë këto pyetje dhe t'i orientojë përgjigjet për to me qëllim ngritjen e një diskutimi publik për menaxhimin e mirë dhe efikas të miliona eurove të fondeve publike në Universitetin e Prishtinës.

METODOLOGJIA

Baza ligjore e normave dhe mbi-normave - Rregullorja e financave

Angazhimi i stafit akademik si dhe angazhimi përtej detyrimeve të parapara në kontrata të rregullta, rregullohet përmes Rregullores për të Ardhurat Personale të Personelit Akademik, Shtesat për Funksione, Honoraret dhe Komisionet e Përhershme në Universitetin e Prishtinës Hasan Prishtina me Nr. 2/486 e datës 11.09.2017.

Llogaritja e orëve (normave dhe mbi-normave) sipas pasqyrave të angazhimit

ORCA ka parë pasqyrat e angazhimit të stafit akademik dhe bashkëpunëtorëve të jashtëm për secilin fakultet të vitit 2017/2018. Në këto pasqyra përcaktohet planifikimi i mbajtjes së orëve për javë, në semestrin dimëror dhe veror. Në këto pasqyra janë të parapara normat dhe mbi-normat e secilit pjesëtar të stafit akademik. Në këtë mënyrë janë nxjerrë angazhimet javore të rregullta (normat) dhe të parregullta (mbi-normat) të të gjithë pjesëtarëve të stafit akademik veç e veç.

Shumat e nxjerra për javë për sa i përket mbi-normave dhe angazhimit të bashkëpunëtorëve të jashtëm janë shumëzuar me numrin e javëve për një semestër dhe kështu janë nxjerrë shpenzimet semestrale të secilit fakultet. Këto janë mbledhur dhe kanë dhënë numrin e përgjithshëm të mbi-normave nga stafi aktual si dhe angazhimin e bashkëpunëtorëve të jashtëm.

Përcaktimi i vlerave sipas rregullores për financa

Numri i orëve të mbledhura, në përputhje me pozitat akademike dhe procedurat e parapara në rregullore për financa në bazë të së cilës paguhen pjesëtarët e stafit akademik, janë përkthyer në vlera (në Euro) të mbi-normave dhe angazhimit të bashkëpunëtorëve të jashtëm.

Limiti metodologjik

Të dhënat janë përpunuar në mënyrë gjenue nga ORCA. Për shkak të pamundësisë për të marrë informata të detajuara dhe të sakta të numrit të orëve të realizuara (të normave dhe mbi-normave), për llogaritjet në këtë raport mund të mos jenë të një preciziteti të lartë me një mundësi devijimi prej 4% në të dy kahjet e vlerave të dhëna.

MBINORMAT DHE ANGAZHIMET E BASHKËPUNËTORËVE TË JASHTËM NË UP

Pas akreditimit të programeve nga Agjencia e Kosovës për Akreditim mbetet në diskrecion të institucioneve të arsimit të lartë zbatimi i programit të akredituar. Në pamundësi të monitorimit të vazhdueshëm të zbatimit të programeve të akredituar dhe aspekteve të tjera të akreditimit institucionet e arsimit të lartë janë pothuajse të pakontrolluara në (mos)zbatimin e programeve.

Kriteret që kërkohen për akreditim programesh, lidhur me kualifikimet e stafit akademik, përcaktojnë vetëm nevojën që 3 doktorë shkence me kontrata të rregullta pune të jenë përgjegjës formalisht për programin, ndërkaq zbatimin e programit dhe organizimin e lëndëve të parapara në program institucionet e arsimit të lartë e bëjnë në diskrecion të plotë.

Si rrjedhojë Universiteti i Prishtinës një numër të madh të lëndëve e mban përmes bashkëpunëtorëve të jashtëm dhe duke e angazhuar stafin e brendshëm jashtë orarit (normës) së përcaktuar në kontrata dhe rregullore. Për t'i realizuar programet e akredituara UP ka angazhuar 177 persona që ligjërojnë 544 lëndë duke ushtruar kompetenca profesoriale pa qenë profesorë.¹

Analiza e ORCA-s lidhur me mbajtjet e ligjëratave nga personat jokompetent sipas Statutit të UP-së, që i parapriu kësaj analize të shpenzimeve, ka nxjerrë të dhëna shqetësuese për këtë dukuri:

“328 lëndë ligjërohen nga 103 persona me titull akademik asistent. Sipas Statutit të UP-së asistentët nuk duhet të mbajnë ligjërata por vetëm pjesën e ushtrimeve dhe të ofrojnë asistim në realizimin sa më të mirë të planifikimeve për lëndë të caktuara. Prej të gjithë numrit të personave pa titull profesorial që angazhohen për ligjërata, 76 kanë vetëm gradë shkencore të masterit dhe ligjërojnë në 212 lëndë.”²

Për pagesa të mbinormave (pra të stafit ekzistent me kontrata të rregullta pune) të planifikuara në 2017/2018 për semestrin dimëror UP ka harxhuar 1.217.644 Euro. Ndërkohë që për bashkëpunëtorë të jashtëm ka harxhuar 557.027 Euro.

Për pagesa të mbinormave (të stafit ekzistent me kontrata të rregullta pune) të planifikuara në 2017/2018 për semestrin veror UP ka harxhuar 1.114.416 Euro. Ndërsa për bashkëpunëtorë të jashtëm 479.240 Euro.

Marrë ndaras, gjatë vitit akademik 2017/2018 UP ka shpenzuar 2.333.060 Euro për mbinorma të stafit ekzistues akademik. Ndërsa për të njëjtin vit akademik për bashkëpunëtorë të jashtëm

1 <http://orca-ks.org/wp-content/uploads/2018/10/Analiza-e-mbajtjes-se-ligjeratave-nga-stafi-pa-titull-akademik-te-profesorit-ne-UP.pdf>

2 Po aty.

ka shpenzuar 1.036.265. Në total del se UP gjatë vitit akademik ka shpenzuar 3.368.325 Euro për mbinorma dhe bashkëpunëtorë të jashtëm.

Shpenzimet më të mëdha të mbinormave brenda vitit akademik 2017/2018 i ka bërë Fakulteti i Mjekësisë me rreth 623 mijë Euro, i pasuar nga Departamenti i Arteve Muzikore në kuadër të Fakultetit të Arteve me rreth 293 mijë Euro, ndërkohë që i gjithë Fakulteti i Arteve kap shumën prej rreth 456 mijë Euro.

Po ashtu me shpenzimet për bashkëpunëtorë të jashtëm gjatë vitit akademik 2017/2018 prin Fakulteti i Mjekësisë me

rreth 244 mijë Euro i pasuar nga Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë me rreth 101 mijë Euro.

Shpenzimet më të vogla të mbinormave brenda vitit akademik 2017/2018 i ka bërë Fakulteti i Sporteve me rreth 49 mijë Euro. Ndërkaq me shpenzimet më të vogla për bashkëpunëtorë të jashtëm është Fakulteti i Ndërtimtarisë dhe Arkitekturës me rreth 15 mijë Euro.

Të dhëna më të detajuara për secilin fakultet mund të gjenden në dy tabelat e mëposhtme.

Figura 1. Tabela e mbinormave për vitin akademik 2017/2018 për stafin me kontrata të rregullta pune. Sqarim: Fakulteti i Arteve është dhënë i ndarë në 3 departamente sipas ndarjes ekzistuese në pasqyrat financiare për të ardhurat e personelit akademik. Shumat nga këto 3 departamente janë trajtuar së bashku përgjatë tekstit të kësaj analize.

	MBI NORMA		
	Semestri dimëror	Semestri veror	Viti Akademik 2017/2018
Fakulteti i Edukimit	€ 78,510.00	€ 65,010.00	€ 143,520.00
Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë	€ 81,105.00	€ 58,410.00	€ 139,515.00
Fakulteti i Inxhinierisë Elektrike dhe Kompjuterike	€ 36,465.00	€ 27,705.00	€ 64,170.00
Fakulteti i Inxhinierisë Mekanike	€ 29,824.00	€ 35,385.00	€ 65,209.00
Fakulteti i Ndërtimtarisë dhe Arkitekturës	€ 72,150.00	€ 49,140.00	€ 121,290.00
Fakulteti Juridik	€ 28,125.00	€ 35,625.00	€ 63,750.00
Fakulteti i Mjekësisë	€ 319,590.00	€ 303,705.00	€ 623,295.00
Fakulteti Ekonomik	€ 68,775.00	€ 64,965.00	€ 133,740.00
Fakulteti Filozofik	€ 64,980.00	€ 49,950.00	€ 114,930.00
Fakulteti i Shkencave Matematike-Natyrore	€ 88,890.00	€ 71,475.00	€ 160,365.00
Fakulteti i Shkencave Sportive	€ 18,240.00	€ 31,665.00	€ 49,905.00
Fakulteti i Arteve - Departamenti i Arteve Muzikore	€ 150,225.00	€ 143,475.00	€ 293,700.00
Fakulteti i Arteve - Departamenti i Arteve Dramatike	€ 66,060.00	€ 60,630.00	€ 126,690.00
Fakulteti i Arteve - Departamenti i Arteve Figurative	€ 18,390.00	€ 18,060.00	€ 36,450.00
Fakulteti Filologjik	€ 96,315.00	€ 99,216.00	€ 195,531.00
TOTAL	€ 1,217,644.00	€ 1,114,416.00	€ 2,332,060.00

Figura 2. Tabela e angazhimeve të bashkëpunëtorëve të jashtëm për vitin akademik 2017/2018. Sqarim: Fakulteti i Arteve është dhënë i ndarë në 3 departamente sipas ndarjes ekzistuese në pasqyrat financiare për të ardhurat e personelit akademik. Shumat nga këto 3 departamente janë trajtuar së bashku përgjatë tekstit të kësaj analize.

	Bashkëpunëtorët e jashtëm		
	Semestri dimëror	Semestri veror	Viti Akademik 2017/2018
Fakulteti i Edukimit	€ 30,000.00	€ 23,520.00	€ 53,520.00
Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë	€ 54,300.00	€ 47,250.00	€ 101,550.00
Fakulteti i Inxhinierisë Elektrike dhe Kompjuterike	€ 44,475.00	€ 32,700.00	€ 77,175.00
Fakulteti i Inxhinierisë Mekanike	€ 27,000.00	€ 21,900.00	€ 48,900.00
Fakulteti i Ndërtimtarisë dhe Arkitekturës	€ 9,900.00	€ 5,120.00	€ 15,020.00
Fakulteti Juridik	€ 16,200.00	€ 17,700.00	€ 33,900.00
Fakulteti i Mjekësisë	€ 112,950.00	€ 131,850.00	€ 244,800.00
Fakulteti Ekonomik	€ 31,500.00	€ 34,800.00	€ 66,300.00
Fakulteti Filozfik	€ 29,400.00	€ 22,950.00	€ 52,350.00
Fakulteti i Shkencave Matematike-Natyrore	€ 27,150.00	€ 15,150.00	€ 42,300.00
Fakulteti i Shkencave Sportive	€ 18,000.00	€ 13,050.00	€ 31,050.00
Fakulteti i Arteve - Departamenti i Arteve Muzikore	€ 45,900.00	€ 4,800.00	€ 50,700.00
Fakulteti i Arteve - Departamenti i Arteve Dramatike	€ 48,450.00	€ 40,950.00	€ 89,400.00
Fakulteti i Arteve - Departamenti i Arteve Figurative	€ 32,400.00	€ 35,400.00	€ 67,800.00
Fakulteti Filologjik	€ 29,400.00	€ 32,100.00	€ 61,500.00
TOTAL	€ 557,025.00	€ 479,240.00	€ 1,036,265.00

MUNDËSI TJERA TË HARXHIMIT TË PARAVE

Më poshtë është dhënë tabela nga rregullorja për të ardhurat e stafit akademik ku mund të shihen pagat e përcaktuara mujore për stafin akademik në Universitetin e Prishtinës. Tabela e ndarë në 3 kolona përbëhet nga "Titulli" që tregon titujt ekzistues akademik, kolona "Orë në Javë"

tregon normën e kontraktuar për titujt përkatës si dhe kolona "Paga mujore" sasinë e pagesës sipas kontratave të rregullta. Bashkëpunëtorët e jashtëm të cilët nuk janë të kategorizuar në këtë tabelë nuk marrin paga fikse, ata paguhën për shërbim, pra për orë të caktuara të mbajtura në kuadër të UP-së.

Figura 3. Tabela e të ardhurave nga Rregullorja e të ardhurave

Titulli	Orë në Javë	Paga mujore
Profesorët e rregullt	6	1429,54
Profesorët e asocuar	6	1283,34
Profesorët asistent	6	1137,14
Ligjëruesit	10	990,94
Lektorët	10	844,73
Korepetitorët	10	844,73
Asistentët	10	772,50
Asistent i ri	10	698,75

Nëse bazohemi në tabelën e mësipërme shohim se kostoja mujore e një Profesori asistent që ka kompetencën e plotë profesoriale (të ligjëruarit e lëndës dhe të tjera kompetenca profesoriale) është 1137,14 Euro. Me llogaritje të thjeshtë konkludohet se kostoja vjetore e një profesori asistent është 13.609,68 Euro. Me 1 milion Euro UP do të mund të punësonte rreth 73 profesorë asistentë.

Ndërkaq me 3.3 milion Euro UP do të mund të punësonte 247 profesorë asistentë gjë që do të shënonte rritje prej 50% të stafit ekzistues akademik i cili përbëhet prej diçka më shumë se 550 veta me tituj profesorialë (Profesor Asistent, Profesor i Asocuar, Profesor i Rregullt).

Një ndarje tjetër e fondit të keqmenaxhuar

prej 3.3 milion Euro do të mund të ishte e tillë që me 1 milion të hapeshin dhjetëra vende të reja pune për staf akademik (profesor asistentë dhe asistentë të rinj – shih tabelën e të ardhurave personale). Ndërsa pjesa tjetër prej rreth 2.3 milion Euro të ndahej për ta krijuar fondin për shkencë të Universitetit të Prishtinës ku profesorët do të paguheshin për çdo artikull të botuar si autor i parë në revistat e indeksuara në Web of Science apo në Scopus sipas modelit çek. Kjo do të ndikonte në rritjen e numrit të stafit akademik dhe numrit të publikimeve shkencore nga Universiteti i Prishtinës. Me automatizëm një lëvizje e tillë do ta rankonte shumë më lartë sesa është sot Universitetin e Prishtinës dhe do ta përmirësonte ndjeshëm nivelin e mësimdhënies në UP.

PËRFUNDIME

Një fond prej 2.3 milion Euro keqmenaxhohet dhe keqpërdoret për të paguar stafin akademik ekzistues për orë që do të mund të mbaheshin nga të punësuar të rregullt.

Rreth 1 milion Euro harxhon Universiteti i Prishtinës për angazhimin e bashkëpunëtorëve të jashtëm të cilëve u jep kompetenca profesoriale pa kaluar nëpër filtrat e paraparë statutar.

UP nuk ka kapacitete për të ofruar personel akademik për të gjitha programet e akredituara.

Një numër i konsiderueshëm i personave jokompetentë mban ligjërata në qindra lëndë.

Raporti profesor/studentë në Universitetin e Prishtinës është raporti më i keq në rajon si pasojë e keqmenaxhimit të fondeve publike.

Universiteti i Prishtinës nuk ka fond për shkencë si pasojë e keqmenaxhimit dhe keqpërdorimit të fondeve publike.

REKOMANDIME

Fondin prej 3.3 milion Euro Universiteti i Prishtinës duhet ta përdorë për rritjen e stafit të rregullt akademik.

UP duhet ta themelojë fondin për shkencë.

UP duhet ta ulën numrin e programeve të akredituara, ta rris cilësinë e mësimdhënies në programet ekzistente dhe ta ulë periodikisht numrin e studentëve që pranon në kuadër të programeve të akredituara.

UP duhet ta ndalojë praktikën jashtëstatutare të kryerjes së funksioneve profesoriale nga personat që nuk janë emëruar apo zgjedhur në pozita profesoriale sipas dispozitave të Statutit të miratuar në Kuvendin e Republikës.

ORCA është anëtare e Koalicionit për Integritet dhe Transparencë në Universitet - KITU, mbështetur nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur - KFOS. Ky raport është pjesë e programit të KITU-së. Ky grant është realizuar me përkrahjen e projektit Sfidimi i Korrupsionit në Arsimin e Lartë i financuar nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur (KFOS).

Ky botim është realizuar me përkrahjen e projektit Promovimi i Shoqërisë Demokratike (DSP) – i financuar nga Agjencia Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim (SDC) dhe Ministria e Punëve të Jashtme e Danimarkës (DANIDA) dhe menaxhuar nga Fondacioni Kosovar për Shoqëri Civile (KCSF).

